

PRZEGLĄD KRESOWY

Dziennik poświęcony przejawom życia ziem północno-wschodnich
Wychodzi codziennie, prócz dni poświęconych

REDAKCJA i ADMINISTRACJA GRODNO, POCZTOWA Nr. 13.
Rachunek bieżący w Banku Spółdzielczym Kredytowo-Budowlanym.
Prenumerata miesięczna 5 zł, Numer pojedynczy 20 gr.

Redakcja czynna od 8 rano do 1 w nocy. Administracja od 8 rano
do 7 wieczór. Redaktor przyjmuje osobiście od 9—11-ej przed poł.
od 4—6 popoł.

Każdy prawy obywatel Państwa Polskiego stawi się dzisiaj o godz. 12 min. 30 w połud. na placu Batorego by zaprotestować przeciwko zakusom Niemiec na całość granic Najjaśniejszej Rzeczypospolitej!

Z konferencji prasowej u sprawiedliwego wojewody

Już trzeciego zaledwie dnia objęcia przez siebie województwa, p. wojewoda Kościalkowski uważał za potrzebne zaprosić do siebie tych, którzy są najlepszymi pośrednikami pomiędzy administracją a społeczeństwem. Ten tak pozornie drobny, zdawałoby się, szczegół ma jednak zasadnicze znaczenie, albowiem charakteryzuje odrazu dosadnie oblicze nowego włodarza Białostoczczyzny.

To co jest obcym, obojętnym, lub niezrozumiałym dla rutynowanego, „zawodowego” urzędnika, znaczenie i docenianie prasy, nie mogło być obojętnym dla człowieka, który na swój wysoki urząd przedstawiciela Rządu przychodzi bezpośrednio z szeregów wybitnych społeczników i wyrobionych polityków, który zresztą sam i zasłużenie poczuwa się do powinowactwa z dziennikarstwem.

To też piątkowa konferencja prasowa, na którą przybyło 15-tu dziennikarzy z różnych miast województwa naszego, pomiędzy którymi było i kilku zawodowców dowojennych, szczególnie tym ostatnim dała dużo zadowolenia moralnego. Dla nas dziennikarzy kresowych konferencje to wogóle rzecz niezwykła, a jeżeli i wzywano nas na tak zwane tu „konferencje”, traktowano nas jak niższych funkcjonariuszy starościńskich, wydając w formie brutalnej niczem rozkazy i polecając ich bezkrytyczne wykonywanie.

Pan wojewoda Kościalkowski, po którym wogóle wiele sobie wróży, zrobił wyłom, wprowadzając na terenie swoim nowe obyczaje, za które w imieniu godności naszego zawodu, składamy mu hołd dziękczynny.

Zadaniem konferencji piątkowej było zapoznanie przez p. wojewodę prasy z ważniejszymi pracami województwa oraz ze sposobem ich realizacji, ażeby

dały one jaknajlepsze rezultaty. Wobec tego, że przemówienie p. wojewody obejmowało wszystkie działy resortów wojewódzkich i są charakterystycznym przykładem do zrozumienia całości kształtu stanu naszego województwa, przemówienie to w całości wydrukujemy w numerze następnym, co uwalnia nas w tej chwili od jego streszczenia.

Konferencja prowadzona była przez p. wojewodę Kościalkowskiego w tonie tak serdecznym i niewymuszonym, że wytworzyła odrazu nie szczerej łączności pomiędzy p. wojewodą a przedstawicielami prasy, którzy ze swej strony przyobiecali p. wojewodzie swoje obiektywne i najyczliwsze współdziałanie, prosząc ażeby kontakt ten utrzymywany przez możliwie najczęściej. Ciężkie wrota żelazne, poprzez które trudno się było dostać dziennikarzowi do województwa — jak wyraził się jeden z kolegów — stanęły nagle otworem.

Po konferencji odbyła się wśród najmiłszego nastroju herbata, podczas której rozmowa potoczyła się jeszcze swobodniej i tu temniej ujawniły się wszystkie rysy społecznego i obywatelskiego charakteru pana wojewody.

Pan wojewoda Kościalkowski pochodzi z Wilna. Jest zwyczajem na Wileńszczyźnie, że tam nie mówi się „dobrze”, „słusznie” i t. d., a definiuje się to jednym pojęciem tylko „sprawiedliwie”.

Do tej pogwarki wileńskiej p. wojewoda Kościalkowski przyznaje się nie bez dumy.

I my dumni będziemy, gdy wy silki prac p. Kościalkowskiego, pozwolą nam powiedzieć, że mamy wojewodę sprawiedliwego.

Przed dziesięciu laty Z niemieckich okopów — nad Bug

Po przegranej bitwie nad Autą i Berezyną, polskie armie frontu północno-wschodniego, dowodzonego przez gen. Szeptyckiego, w połowie lipca 1920 r. odeszły na linie starych niemieckich okopów. Naprawdę jednak usiłowali polacy zatrzymać tam wroga: złożony z trzech armij — 3-ej, 15-ej i 4-ej — sowiecki „taran” Tuchaczewskiego nie dał czasu walczącej na północnym skrzydle 1-ej armii polskiej uporządkować się i przygotować do nowej bitwy. Zanim bowiem armja ta doszła do niemieckich okopów — już III konny korpus sowiecki Gaja obszedł północne skrzydło polskie i 14 lipca wtargnął do Wilna, bronionego zaledwie przez nieliczną załogę.

Niemal więc bez zatrzymania „taran” sowiecki parł dalej — w kierunku na Grodno — Lidę, w dalszym ciągu obchodząc polaków z północy. 1-a armja polska zbierała się w obszarze Lidy, zamierzając pod tem miastem dać wrocie wrogowi bitwę. Niestety jednak i ten zamiar znów nie doszedł do skutku. Oto litwini złamali neutralność i przepuścili na polskie tyły kawalerję Gaja, naskutek czego, osłaniająca z północy 1-a armję polską, grupa płk. Boruszcza została w dniu 17 lipca kompletnie rozbita pod Oranami. Mało tego: cofające się z północnego wschodu na Lidę dywizje 1-ej armii musiały maszerować wzdłuż frontu sowieckiego, podstawiając pod uderzenia „taranu” boki swych kolumn.

Sprawiło to, że oddziały polskie przyszły pod Lidę mocno poszarpane i w nieładzie. Bez boju prawie miasto wpadło w ręce wroga.

W związku z tem, walcząc na południe od 1-ej, 4-a armja polska musiała również opuścić okopy, zaś dążące za nią 16-ta armja sowiecka opanowała obszar Baranowicz.

Przemęczone i zdziśiatkowane niemal oddziały polskie na całym froncie gen. Szeptyckiego odplywały na linie rzek Niemna i Szczary. Tu naczelny Wódz postanowił jak najdlużej zatrzymać wroga, zanim wojska frontu południowego uporają się na Wołyniu z wciąż jeszcze zwycięską sowiecką konną armją Budziennego, by z kolei móc zebrać swe siły do generalnej rozprawy z wrogiem na północy.

Jednak północne skrzydło polskie, na które skierował się główny wysiłek rosjan, było nadal ogołocone z wojska. W tem była przyczyna, że już w dniu 19 lipca kawalerja Gaja opanowała Grodno, ten klucz linii Niemna. Naprawdę kontratakują na Grodno w dniu 20 lipca — ze wschodu — gen. Żeligowski, zaś 21-go — od południa płk. Łuczyński: — działając bez wzajemnej łączności, a rozdzielone Niemnem, obie te grupy, mimo początkowego powodzenia, ostatecznie Grodno odebrać nie zdołały.

W każdym razie linja Niemna została przez 1-a armję utrzymana w całości aż do dnia 22-go lipca utraciła Słonim — klucz linii Szczary, zaś 22-go opuściła brzegi tej rzeki na całej długości, obnażając tem prawe skrzydło 1-ej armii. To też, o świcie 23 lipca trzy armje sowieckie uderzyły na 1-a armję polską i, obchodząc ją z obu skrzydeł, sforsowały wśród płytki podówczas Niemen w kilku miejscach.

Armje polskie rozpoczęły stopniowy odwrót na linje rzek Narwy i Buga, na której Naczelny Wódz postanowił ostatecznie zatrzymać wroga, aby zbieranymi właśnie w obszarze Brześcia oddziałami wymierzyć cios w południowe skrzydło związanego nad Narwą i Bugiem „taranu” sowieckiego. Położenie na południu pozwalało na to, gdyż tam front

polski już krępił z każdym dniem, a kawalerja Budziennego została skutecznie związana w obszarze Brodów.

W dalszym jednak ciągu los nie sprzyjał polakom. 4-a armja wykonała dość gwałtowny odwrót za Bug, zaś oddziały „Grupy Polskiej” już w dniu 1 sierpnia opuścili pod wpływem natarcia sowieckiego Brześć, podstawiły planu Naczelnego Wodza. Nie mógł uratować położenia rozpaczliwy opór przemęczonej, a wciąż trzymającej na sobie ciężar trzech armij sowieckich — 1-ej armii polskiej. Naprawdę do dnia 1-go sierpnia broni się daleko wysunięta nad Narew grupa gen. Żeligowskiego. Nieprzyjacieli już obszedł obydwa skrzydła armii: na północy — przez Osowiec, zdobywając w dniu 2 sierpnia Łomżę, zaś na południu w tymże dniu forsując w kilku miejscach Bug. 1-a armja, walcząc strażami tylnymi, miejscami zaś bagnietem torując sobie drogę odwrotu — odpływa nad Bug, który osiąga między 2-gim a 4-ym sierpnia. Jednocześnie na froncie południowym armje polskie, powstrzymując wroga, stopniowo wycofywały się w kierunku Buga i Zgniełki Lipy.

W tem położeniu dojrzał plan Naczelnego Wodza przeniesienia decydującej bitwy do obszaru Wisły, plan, który miał odegrać rozstrzygającą rolę w dziejach tej wiekopomnej kampanji.

D. J.

CYRK Sport-Palace w Grodnie

10 światowych atrakcji

Na czele ulubieńcy publiczności znakomici muzycyści komicy

DIN-DOM,

oraz akrobaci, tancerze, żonglerzy, ekwilibryści i inni.

POZA TYM WIELKI MIĘDZYKRAJOWY

TURNIEJ WALKI FRANCUSKIEJ

o nagrody honorowe i pieniężne w ogólnej sumie 5 tysięcy złotych

UDZIAŁ BIORĄ NAJWYBITNIEJSZE SIŁY ŚWIATA

Dziś o godz. 8.30 wieczór

uroczyste otwarcie cyrku.

Szczegóły w afiszach.

Rozwiązanie Reichstagu

BERLIN. PAT. Na dzisiejszym posiedzeniu Reichstagu wniosek socjalistów o unieważnienie dekretu podatkowego, wydanego na podstawie art. 48 konstytucji Rzeszy, przyjęty został 235 głosami przeciwko 221.

Za wnioskiem głosowali socjaldemokraci, komuniści, hitlerowcy i większość frakcji niemiecko-narodowej.

Po ogłoszeniu wyników głosowania kanclerz Brüning przeczytał dekret, rozwiązujący Reichstag.

Termin nowych wyborów

BERLIN. PAT. Według komunikatu biura Wolffa, termin wyborów do przyszłego Reichstagu będzie wyznaczony na dzień 14 września 1930 r. Ponieważ nowoobрани Reichstag ma zebrać się 30 dni po wyborach, należy przypuszczać, iż pierwsze posiedzenie Reichstagu odbędzie w połowie października r. b.

Stanowisko rządu

BERLIN. PAT. Rząd Rzeszy wydać ma odezwę do narodu, w której zostaną podane wszystkie motywy, jakie skłoniły rząd do wydania odrzuconych przez Reichstag zarządzeń.

Kanclerz Brüning mimo to zaproponuje prezydentowi Hindenburgowi opublikowanie w dzienniku ustaw unieważnienia dekretu podatkowego, uchwalonego dziś przez Reichstag.

Pozatem gabinet dziś jeszcze będzie obradował nad obecnym położeniem politycznym, wywołanym rozwiązaniem Reichstagu i powzięciem uchwał co do swych najbliższych prac. Na porządku dziennym jest sprawa uchwalenia budżetu niezatwierdzonego przez Reichstag, sprawa pokrycia deficytu i kwestja ubezpieczenia dla bezrobotnych.

NOWINY DNIA

Z GRODNA OD WYDAWNICTWA

Do numeru dzisiejszego dołączyliśmy ósmy kupon konkursowy na prawo udziału w losowaniu na bezpłatny wyjazd do Druskienik. Ewentualnie brakujące kupony są do nabycia w Administracji „Przeglądu Kresowego” Poczta Nr 13.

Trzy referaty na wieczorne dyskusyjnym u P. Prezydenta Rzplitej

W czasie wieczoru dyskusyjnego, poświęconego omówieniu potrzeb województw północno-wschodnich, który odbędzie się w pierwszych dniach września

u Pana Prezydenta Rzplitej na Zamku Warszawskim, wygłoszone zostaną trzy referaty.

Referat ogólny, obrazujący stan i warunki gospodarcze województw wileńskiego i nowogrodzkiego, wygłosi prof. Zawadzki. Drugi referat z zakresu potrzeb przemysłu, handlu i rzemiosła w tych województwach opracuje prof. Ruciński. Tematem trzeciego referatu będą potrzeby rolnictwa województw północno-wschodnich; referent wyznaczony zostanie w najbliższych dniach.

Przyjazd p. wojewody

W nadchodzącą środę, lub czwartek przybędzie do Grodna nowy wojewoda p. Zyndram-Kościałkowski.

PRZEDSIĘBIORSTWO WIERTNICZE St. Ostalowski w Wilnie

ul. Montwiłłowska Nr 11

przeprowadza budowę studziń artezyjskich, roboty poszukiwawcze za wodą mineralną, zakładanie wodociągów i t. p.

Nadzwyczajne posiedzenie Rady Miejskiej

W dniu wczorajszym zostały zebrane ustawowo wymagane podpisy przez członków Rady Miejskiej z d maganiem się od magistratu zwołania nadzwyczajnego posiedzenia Rady Miejskiej.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami posiedzenie takie winno być zwołane w ciągu 7 dni od daty złożenia żądania przez Radę Miejską.

Podoficerowie rezerwy na zbiórkę

W związku z dzisiejszą manifestacją protestacyjną, Zarząd Związku Podoficerów rezerwy wzywa wszystkich podoficerów rez. na zbiórkę na godz. 11-tą r. 30 pod kościołem farnym.

Filja biblioteki miejskiej

Na Przedmieściu Zaniemeńskim przy ul. Łososiańskiej № 35 obok poczty została uruchomiona filja Biblioteki Miejskiej, która jest czynna we wtorki, czwartki i soboty w godz. 4-7 po południu.

Turniej szachowy

Z dniem 19 b.m. została ostatecznie zaknięta lista zgłoszeń do turnieju szachowego o mistrzostwo Grodna na rok 1930/31.

Do turnieju przystępuje 12 uczestników pp. por. Jeżewski, por. Różycki, Kulwiec, Ziembicki, Ginzburg, Umparowicz, Cydzik, Prener, Morozow, Margolis, Olsjan i Jaśkiewicz.

Z meczu piłki nożnej

Wczorajszy mecz o mistrzostwo klasy A pomiędzy „Makabi” a „Kraftem” dał wynik 2:1 na korzyść „Makabi”. Na pięć minut przed zakończeniem meczu „Kraft” sprowakowana przez jej zwolenników zesłała z boiska, przegrywając w ten sposób 3:1 (walkower)

Doręczanie telegramów przez telefon

Nadchodzące do doręczenia telegramy mogą być wydawane za pomocą telefonu:

1) abonentom telefonicznym, którzy zgłosili pisemne życzenie, 2) telegramy, w których adresie podano numer telefonu.

Za odfonowanie adresatowi telegramów nie pobiera się żadnej opłaty dodatkowej a oryginały telegramów wydanych telefonom doręcza się następnie pocztą również bezpłatnie jako list zwykły lub wkłada się do skrytki pocztowej, o ile ją adresat posiada.

Na wyraźne życzenie adresata odfonowany telegram może być mu doręczony przez depesowego za opłatą tryfową w wysokości 50 gr.

Telegram odfonowany adresatowi uważa się za doręczony.

Adresatom posiadającym abonentowe połączenie telefoniczne zaleca się jak najszerzej korzystać z powyższego sposobu odbierania nadchodzących na ich imię telegramów, jako najszybszego i niepociągającego za sobą żadnych kosztów.

Tego rodzaju życzenia należy składać na piśmie w miejscowych urzędach i agencjach poczt. telegr.

Nowy typ paszportów

W min. spraw wewn. będzie niebawem omówiona sprawa księżeczek paszportowych, gdyż ministerstwo zamierza opracować wygodniejszy i więcej celowy typ księżeczek. Obecnie wydaje się księżeczki paszportowe według dawnego modelu.

Nagrody za dekorowanie balkonów

Wzorem stolicy w celu rozwinięcia wśród grodnian zamiłowania do zdobienia balkonów i okien kwiatami, magistrat m. Grodna przyzna w roku bieżącym nagrody tym, którzy najpiękniej ozdobią kwiatami swoje balkony i okna.

Zagadnienie upiększania domów i okien kwiatami ma ogromne znaczenie. Kwiaty też ożywią wygląd naszego miasta.

W sierpniu Komisja wyłoniona przez magistrat przystąpi do pracy i wybierze najpiękniej udekorowany dom.

A więc dbajmy o to, by domy pomysłowo były upiększone i starannie pielęgnujemy posadzone rośliny.

Dziś otwarcie Cyrku!

Jak dowiadujemy się, silnie reklamowany cyrk „Sport-Palace”, który miał rozpocząć pierwsze przedstawienie w sobotę, z powodu niedostawienia transportu na czas, opóźnił się i rozpocznie inauguracyjne przedstawienie dziś w niedzielę o godz. 8.30 wiecz. Program będzie złożony z pierwszorzędnych sił ar-

Święto narodowe w Paryżu.

(Korespondencja własna).

Paryż, w lipcu 1930 r.

Dzień 14-go lipca obchodzony jest uroczystość w całej Francji. Święto narodowe upamiętnia zdobycie szturmem Bastylji w roku 1789-ym. Zdobycie szturmem? Tak głosi legenda bohaterstwa, prawda zaś historyczna brzmi nieco inaczej. Prozaicznie i mniej pięknie... Garnizon Bastylji składał się wogóle z 82-ch inwalidów i 40-tu gwardzistów szwajcarskich, lecz twierdza uchodziła za niezdobytą - miała potężne mury, liczną artylerię i masę amunicji. To też uzbrojony w karabiny tłum, do którego przyłączyły się oddziały gwardji francuskiej, szturmował od samego rana bezskutecznie. Pod wieczór dopiero, komendant de Launay, pragnąc uniknąć przelewu krwi, zgodził się kapitulować na słowo honoru Hulina i Hellego. Dowodzących oblegającymi, pod warunkiem, iż załoga opuści fortecę bez żadnych przeszkód. W przeciw-

nym razie, on, de Launay, własnoręcznie wysadzi całą Bastylję w powietrze przy pomocy 20.000 funtów prochu, znajdujących się w podziemiach. Warunki zostały przyjęte, lecz nie dotrzymane. Wbrew nadludzkim wysiłkom i Hulina i Hellego roznamietniony tłum rzucił się na nieszczęsnych inwalidów i szwajcarów, wymordował w sposób okrutny większość garnizonu. Głwę biednego de Launay'a zatknęto na pikę.

Późną nocą dowiedziano się w Wersalu o tragicznych losach Bastylji, która, nie posiadając istotnego znaczenia strategicznego, była wymownym symbolem absolutyzmu królewskiego. Książę de La Rochefoucauld wszedł jako dostojnikowi dworskiemu przysługiwano mu to prawo - do sypialni monarszej i opowiedział królowi dzieje tego dnia. „A więc, to bunt?”, zawołał, porywając się z po-

cieli, Ludwik XVI-y. „Nie, Najjaśniejszy Panie, to rewolucja...”, poprawił go książę de La Rochefoucauld. Miał słuszność: dzień 14-go lipca otoczony został aureolą bohaterskiej legendy - jest świętem narodowym Republiki Francuskiej.

Dzisiejszemu obchodowi nadano wyjątkowo uroczysty charakter. 14-y lipca 1930 roku upamiętnia mniej 141-ą rocznicę zburzenia Bastylji, ile raczej stulecie zdobycia Algieru... Niedługo miało to sui generis postmak romantyzmu, a że romantyzm jest teraz bardzo modny, więc też przed Prezydentem Rzeczypospolitej defilują na paradzie oddziały wojsk poprzebierane w uniformy tej epoki malowniczej. Nietylko przed p. Doumergue'em ale i przed Jego Wysokością Achmed'em Paszą, bejem Tunisu, oraz przed 40-u dostojnymi kaidami arabskimi Algieru! Doświadczenie wykazuje, że takie rewje wojskowe trafiają do wyobraźni egzotycznego zwłaszcza audytoryum dzisiejszego i posiadają pierwszorzędne własności pedagogiczno-polityczne.

Pocztwy zaś ludęk paryski, który nie wnika w mocarstwowo sens wspaniałej parady, przy-

gląda się maszerującym wojskom z bezinteresowną przyjemnością gapia rozmówianego w ulicznych widowiskach. A widowisk i zabaw jest dziś bez liku. I co dla oszczędnego francuza najważniejsze - bezpłatnych. Może pójść do jednego z teatrów rządowych, może przysłuchiwać się koncertom publicznym, może tańczyć na specjalnych estradach, może przypatrywać się bajecznym fajerwerkom, może hulać cały dzień i całą noc do upadłego. Tembardziej, że pogoda dopisuje wyjątkowo. Za dobrze nawet zdaniem właścicieli restauracji i kawiarni, którzy, w przewidywaniu lipcowych upałów, przygotowali olbrzymie zapasy wszelkiego rodzaju trunków dla tańczących na każdym placu par niestrudzonych. A tu, jak na złość panuje od rano przyjemny chłodek! Przykry zawód spotkał również i muzykantów ulicznych, w niejednej bowiem kawiarni, przekształconej na ludo-wy „dancing”, przygrywa gramofon, lub radio z „głosnikiem. Ilu „taperów” i skrzypków oplakuje postępy techniki! Dla nich 14-tv lipca już nie jest radosny dzień...

rze mają właściciele karusel, strzelnic, loteryj, cyrków i menażeryj wędrownych, od których roją się dziś ludowe przedstawiska dzielnice Paryża. A przecież w tym roku Paryż jest bardziej pusty, jak zazwyczaj o takiej porze bywa. Bo zdarzyło się, że 14-y lipca przypada w poniedziałek, wobec czego już w sobotę krocie zatwardziałych mieszczuchów wyjechały „na trawkę”, pociągami, tramwajami, statkami, samochodami, rowkami... Wyruszyły, obładowane przeznajróżniejszymi konserwami, butelkami, gramofonami. „Na łono natury”... Na wszystkich dworcach ścisk, tłok, ruch, wrzawa nie do opisania. Biedni kolejarze - przeklinają święto narodowe...

Mój koncert też obchodzi rocznicę zburzenia Bastylji: rozsiadł się w wygodnym fotelu przed bramą, czyta gazetę, pali fajkę i od czasu do czasu sięga po szklankę z winem. Docefar niente. Może najprzyjemniej spędzą dzień 14-go lipca.

7. K.

CZYTAJCIE
Przegląd Kresowy

tystycznych a największą sensacją w Grodnie będzie turniej walk zapasniczych o nagrody w sumie 5000 zł.

Do turnieju zgłosiło się wielu zapasników o światowej sławie wystarczy powiedzieć, że będzie wszechświatowy mistrz Al. Garkawienko, fenomenalny zapasnik student agronomji Uda Stibor, Bogatyrow i inni same nazwiska mówią za siebie.

Budynek cyrkowy mieści 4000 widzów, jest specjalnie sportowo do zawodów przystosowany.

Zapowiada się interesująco - zobaczymy?

Nocne dyżury aptek

z niedzieli na poniedziałek apt. Szwarca ul. Orzeszkowej 13.
z poniedziałku na wtorek apt. Farna, Plac Batoiego.

Z OKOLICY Dzisiejsze poświęcenie i otwarcie mostu na Biebrzy

W dniu dzisiejszym o godz. 12-iej w południe nastąpi uroczystość poświęcenia i otwarcia mostu na rzece Biebrzy przy stacji kolejowej Kamienna Nowa. Most ten zbudowany został przez kompanię pionierów 29 dywizji piech. przyczem duże zainteresowanie się budową mostu i daleko posuniętą pomoc okazał d-ca dywizji p. gen. Kleeberg.

Nowe ofiary kolektywizacji

Onegdaj na odcinku granicznym Radoszkowice przekroczyło granicę polską 5 chłopów sowieckich, którzy zbiegli na terytorjum polskie przed przymusową kolektywizacją ich gruntów.

Zbiegowie opowiadają, iż w Białorusi sowieckiej panuje formalny głód. Na dodatek złego ludność trapiąca jest chorobą t. zw. „cynaga”, która w przerażający sposób szerzy się zwłaszcza wśród dzieci.

Choroba ma podatny grunt na skutek wycieńczenia organizmów z powodu stałego niedożywienia.

Samobójstwo kaprała

W Osowcu pozbawił się życia wysażem z karabinu w lewą pierś kapral zawodowy, 26-letni Stanisław Ostaszewski. Przyczyna samobójstwa na razie nie została wyjaśniona.

ZE ŚWIATA B. adjutant w. ks. Mikołaja zmarł z głodu

Powszechne współczucie wzbudził w Paryżu los b. rosyjskiego generała Brummera, b. adjutanta przybojowego w. ks. Mikołaja.

Gen. Brummer, licząc 73 lat prowadził bardzo nędzny żywot, zarabiając na życie jako strażnik nocny w jednej z mniejszych fabryk podmiejskich.

W dniu wczorajszym znaleziono Brummera leżącego w rynsztoku na podmiejskiej ulicy. Przewieziony do szpitala wkrótce zmarł jak stwierdzono wskutek głodu.

Dr. med.

D. LUBICZ

praktykuje latem w Druskienikach ul. Ś-tego Jakuba 9.

Sensacyjna ucieczka z Sowieców

W ostatnich czasach pełno otrzymujemy depesz z agencji o ucieczce z raju sowieckiego nawet osób, które dotychczas były tam uprzywilejowane i na naczelnych stanowiskach. Nie sposób jednak jest wyliczyć tych tysięcy ludzi którzy na wszelkie sposoby starają się uciec z Rosji, wydstać się z okropnych stosunków, które do rozpacz i obłędu doprowadzają wielu.

Ostatnio, uciekło z Sowieców 40 rosjan na małym żaglowym statku przez morze Czarne do Bułgarii.

Byli to w większości ludzie inteligentni z Chersonia i Eupatorji na półwyspie Krymskim. Władze sowieckie odmówiły im kart żywnościowych, a wielu z nich groziła deportacja na wyspy Sowieckie.

Nie mieli więc nic do stracenia. Pewnego dnia udali się na statek żaglowy, by rzekomo przejechać się po morzu do Jalty. Gdy już statek był na pełnym morzu, pasażerowie przyłożyli rewolwery do skroni kapłana by go zmusić do zmiany kursu na Warnę. Jakież było ich zdumienie, gdy zagrożony kulami kapitan roześmiał się pod łufami rewolwerów tak serdecznie, że myślno że zwarjował.

Sprawa wnet się wyjaśniła. Tak kapitan jak i załoga również mieli już dość sowieckiego raju i gdyby nawet pasażerowie nie chcieli uciekać, statek i tak pojechałby do Warny.

Po tem tragicokomicznem qui pro quo kontynuowano już podróż w jak największej zgodzie i wesole. Gorzej było z żywnością. Na statku było jej bardzo niewiele, to też gdy zawinął do Warny, wszyscy byli bez sił z głodu nie wyłączając kapłana i załogi, która ostatkami kromek chleba dzieliła się z pasażerami, byle tylko dojechać do Bułgarii.

Z białą flagą na maszcie wpłynęli do portu. Gdy urzędnicy celni zobaczyli co się dzieje na statku, czempredzej posłali po chleb i wino.

Gdy dano uciekinierom chleb biały do ręki, rozpłakali się jak jeden człowiek.

Drugi charakterystyczny dla stosunków sowieckich wypadek zdarzył się w Aleksandrii.

Przybył tam handlowy parowiec sowiecki, pod dowództwem kapłana Sołomko. Gdy parowiec wjechał do portu, kapitan Sołomko zdał dowództwo nad okrętem i kasę okrętową za pokwitowaniem sternikowi i udał się z rodziną do szpitala, gdzie go przyjęto, gdyż wszyscy byli nader wyczerpani z głodu. Po przyjeździe do siebie kapitan Sołomko pomiescił następujący list w jednym z dzienników emigranckich:

„Porzucam na zawsze służbę w Sowieciech, ponieważ rząd ten mianujący się obrońcą robotnika i chłopów, jest naprawdę rządem rabusiów i systematycznego ucisku ludu rosyjskiego. Jest to system, jakiego nie notują dzieje świata. Ponieważ nie mogę pracować w takich warunkach, porzucam pracę. Chcę poświęcić swoje siły dla dobra ludzkości, tam gdzie wolno jest myśleć i żyć bez przemocy, tam gdzie nie będę czuł jarzma bolszewickiej tyranji“.

Najkapitałniejszym faktem w tej sprawie jest to, że starszy sternik, który objął po kapitanie obowiązki szefa okrętu, zniknął wraz z okrętem bez śladu. W każdym razie do Rosji nie wrócił. Widziano ów okręt rzekomo dążący w stronę Indji. Gdzie się teraz znajduje, tego nie mogą zbadać władze sowieckie.

Kupon konkursowy № 8.

Imię i nazwisko _____

Adres _____

Podpis własnoręczny _____

Kupon niniejszy wyciąć i przechować aż do zebrania dziesięciu kuponów z numeracją od 1 do 10.

TELEGRAMY

Briand zagroził dymisją?

BERLIN. Część prasy przynosi dzisiaj sensacyjne doniesienie z Paryża, jakoby francuski minister spraw zagr. A. Briand zgłosił na ręce premiera Tardieu swoje ustąpienie. Jako przyczynę podają zerwanie rokowań w sprawie wcześniejszego opróżnienia Zagłębia Saary. Dymisja nie została przyjęta.

Dalsza część doniesienia brzmi w ten sposób, że z pewnej strony doradzano p. Tardieu przyjęcie dymisji i osobiste objęcie portfelu zagranicznego, przy równoczesnem przekazaniu teki spraw wewnętrznych senatorowi Lavalowi.

Skądinąd podają, że p. Briand zamierza się usunąć głównie z tego powodu, iż pragnie w przyszłym roku ubiegać się o godność prezydenta Francji po obecnym prezydencie Doumergue, którego kadencja kończy się dnia 13 czerwca 1931 r.

Nieporozumienia litewsko-niemieckie

KRÓLEWIEC. Prasa wschodnio-pruska oburza się na postępowanie władz litewskich w stosunku do mniejszości niemieckiej na terenie kłajpedzkim, stwierdzając, że władze litewskie otwarcie dążą do wytopienia niemieckości na tym terenie, oraz do znieszenia przyznanej Kłajpedzie autonomji.

Prasa niemiecka wzywa rząd niemiecki do energicznej kontraktacji na terenie genewskim, gdzie Niemcy, jako członek Rady Ligi, mają możność poruszania całokształtu spraw kłajpedzkich.

Wrzenie rewolucyjne w Egipcie

LONDYN. We czwartek wieczorem przyszło w Aleksandrii do nowych starć.

Wielkie tłumy ludności urządziły na ulicach miasta demonstracje na rzecz Nahaasa Paszy i przeciw rządowi.

Wojsko rozpędzało manifestantów bronią palną, raniąc kilka osób.

W Kairze spodziewają się w poniedziałek poważnych zaburzeń, ponieważ posłowie z partji wafd zamierzają wymusić otwarcie gmachu parlamentu i odbyć posiedzenie.

Komuniści odbili zabójcę policjanta

RYGA. PAT. „Siewodnia Wieczernom“ donosi z Helsingforsu, że komunista Sorvari, który dokonał zabójstwa policjanta na tle politycznym w Wasie, został odbity przez komunistów w obłwi, gdy był przewożony samochodem więziennym z gmachu sądowego do więzienia. Pościg nie dał wyniku.

TO I OWO

Na świecie mamy 35 milionów samochodów

Według ostatnich statystyk wydziału samochodowego departamentu handlowego Stanów Zjednoczonych było na początku stycznia rb. na całym świecie ogółem 35.127 tysięcy samochodów. W porównaniu z rokiem 1928 liczba samochodów wzrosła o 3.062 tysięcy wozów.

Wypadek samolotowy, jakiego jeszcze nie było

Dziedzina wypadków samolotowych wzbogaciła się o jeszcze jeden fakt, który po raz pierwszy miał miejsce w Kansas City w Ameryce. Z lotniska wzbil się samolot z 4 pasażerami i pilotem, po chwili samolot strzaskany leżał na lotnisku, pasażerowie i pilot zostali zabici. Nikt nie mógł sobie wytłumaczyć przyczyny wypadku, wreszcie po długim badaniu okazało się, że rura przewodząca gazy spalinowe z motoru przez kabinę jej ogrzewania była nieszczelna, wskutek

czego gazy przedostały się do kabiny kierowcy, który tracąc przytomność zawiśł ciałem na sterach, powodując straszny wypadek.

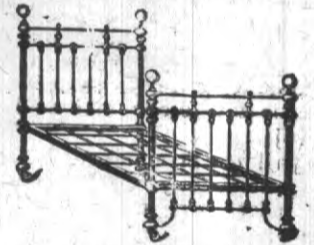
Sahara stanie się krajem żywnym

Myśl użyczenia Sahary przez nawodnienie pustynnych obszarów nie przestaje zaprzętać uwagi francuskich mężów stanu i ekonomistów. Celem zbadania w jaki sposób dałoby się urzeczywistnić ten gigantyczny plan wysłano w tych dniach specjalną komisję uczonych i inżynierów, która ma ustalić linje wytyczne realizacji tego planu.

Zdaniem większości uczonych, Sahara była kiedyś krajem ogromnie żywnym i gęsto zaludnionym i że tylko na skutek wysychania rzek, oraz źródeł opustoszała kompletnie i оголошена została z wegetacji. Pierwszem zadaniem ekspedycji francuskiej będzie dokładne oznaczenie istniejących źródeł, oraz odkopanie nowych źródeł, któreby pozwoliły na stworzenie sieci źródlanej, skąd można by czerpać wodę przy dziele nawadniania pustyni.

Praca ta nie będzie łatwa. Jak wiadomo bowiem, południowy Algier liczy 14 głównych oaz, w których żyje 70.000 arabów i murzynów. Zauważono jednak, że niektóre źródła sączą się coraz to bardziej skąpo i wchłaniane są przez piasek. Dlatego trzeba będzie przedewszystkiem doprowadzić do dawnej aktywności zamierające źródła i ustalić powód ich zanikania.

Jeżeli Francji uda się istotnie przeprowadzić plan użyczenia Sahary, to wówczas otrzyma ona 2.700.000 mil kwadratowych żywnego kraju, który będzie stanowił nieprzebrany wprost rezerwar zbożowy i hodowlany.

ZNANY MEBLI
magazyn

J. PIK

Grodno, Dominikańska 17
Telefon Nr. 137

są i nadal do nabycia w dużym wyborze wszelkiego rodzaju meble jak:

ŁÓZKA NIKLOWE, MATE-
RACE, KRZESŁA, SZAFY,
KREDENSY, OTOMANY
i t. p.

Zakopianka na Pogance w Druskienikach

to zaciszny, słoneczny, wygodny i nowoczesny pensjonat. Kuchnia wzorowa i urozmaicona. Obsługa karna i staranna. Ceny przystępne. Pensjonat czynny od 15 maja.

ROZKŁAD

przyjścia i odejścia pociągów do i z Grodna od 15 maja.

Przychodzą	god.	Odechodzą	god.
Posp. z Wilna	1.23	Posp. do Warszawy	1.31
osob. z Wołkowyska	1.25	osob. do Wilna	3.25
„ z Warszawy	3.13	„ do Skidla	3.20
„ z Suwałk	4.50	„ do Mostów	4.35
posp. z Warszawy	5.05	„ do Białegostoku	5.30
osob. z Druskienik	7.20	posp. do Wilna	5.13
„ z Skidla	7.30	osob. do Suwałk	5.15
„ z Mostów	9.50	miesz. tow. do Jezior	5.25
„ z Jezior	10.55	osob. do Druskienik	5.50
„ z Wilna	12.20	„ do Warszawy	12.28
„ z Warszawy	14.53	„ do Wilna	15.03
„ z Białegostoku	19.53	„ do Wołkowyska	16.10
„ z Suwałk	23.02	„ do Suwałk	20.28
„ z Wilna	23.12	„ do Warszawy	23.30

Rewolucja w kinematografii.

W ostatnich dniach poczyniono zostały w Anglii próby, które dokonają przewrotu w kinematografii i radjofonii. Wynalazca angielski J. L. Baird połączył film dźwiękowy z telewizją i radjem i nadał to za pośrednictwem londyńskiej stacji radjowej.

Wynik był zdumiewający. Ci abonenci radjowi, którzy posiadali ekraniki telewizyjne, siedząc w domu, na odległości setek kilometrów, widzieli i słyszeli grę artystów, wykonujących w stadio londyńskim nową sztukę. Pirandella „Człowiek z kwiatem w ustach”. Jest rzeczą ciekawą, że charakterystyka artystów dla „mówionego telewizora” jest zupełnie odmienna od charakterystyki scenicznej lub nawet filmowej. Ponieważ przy nadawaniu fal świetlnych przez radio barwa czerwona zanika i wydaje się białą, artyści zmuszeni byli wysmarować twarze żółtą szminką, wargi zaś i oczodoly — barwą granatową lub ciemno zieloną. Figury artystów nadawano tylko do połowy, aby „uwidocznic” akcję. Ruchy jednak i posuwanie się na ekranikach odtworzone były z zupełną dokładnością.

Strona techniczna doniosłego wynalazku Bairda nie jest jeszcze zbyt udoskonalona. Dokładne odtworzenie całego obrazu na ekraniku odbiorczym mogłoby nastąpić przy rozpiętości fali radjowej, sięgającej co najmniej dwudziestu kilocykli, obecna zaś rozpiętość wynosi zaledwie dziesięć. Pewna trudność stwarza również powiększenie nadawanego obrazu, które obecnie jest jeszcze niemożliwe, daje bowiem obrazy niewyraźne, wszelkie zaś drobne szczegóły zanikają.

Wynalazca pracuje nadal nad usunięciem swych trudności. Nie należy wątpić, że mu się to uda, i że wkrótce abonenci radjowi będą mogli w domu oglądać naj-iekawsze sztuki sceniczne lub filmy dźwiękowe, nadawane przez radio. Doniosłość wynalazku Bairda nie ogranicza się jednak do zdjęć scenicznych lub filmowych. Za pomocą udoskonalonych aparatów będzie można siedząc w Londynie przyglądać się wydarzeniom w Indjach, w Afryce, (lub wyborom prezydenta w Peryce. Jednocześnie bowiem odbieranie wrażeń wzrokowych i słuchowych czynić nas będzie jakby uczestnikami wydarzeń, które dzieją się na odległości kilku tysięcy kilometrów.

Być może, iż wynalazek Bairda zwiastuje koniec kina w dotychczasowym stadium jego rozwoju. Któż bowiem będzie śpieszył do sali kinematograficznej, gdy w domu na własnym ekraniku będzie mógł z większą wygodą oglądać (i „słyszeć”) ten sam film dźwiękowy? H.

Hocki--Klocki

Apfelbaum:—Znam bardzo bogatą pannę, która chce wyjść za mąż za przystojnego młodego człowieka. Prędko pobiegnij do domu, wykup się, umyj się porządnie, wyczyść ubranie, uczesz się i idź do niej. Jestem pewien, że się jej spodoba.

Birnbaum:—Dobrze. Ale co będzie, jeżeli się wykupię i wymyję, a ona mnie nie zechce?

Proces toczy się w drugiej instancji. Sędzia do świadka:— „Czy świadek zna oskarżonego?” — „Znam, panie sędzio”. — „Zwracam uwagę, że świadek sam sobie przeczy, zeznając w pierwszej instancji stwierdził, że oskarżonego nie zna!” — „Tak jest, panie sędzio, — poznałem go dopiero w sądzie”.

KASA STEFCZYKA W GRODNIU

Spółdzielnia Rolniczo-Kredytowa z nieograniczoną odpowiedzialnością
ul. Listowskiego Nr. 45, Telefon Nr. 259.

Udziela swym członkom pożyczek i kredytu na wszelkie potrzeby gosp. d. rze.
Przyjmuje na wysokie oprocentowanie i wolne od podatków:

Wkłady: Oszczędnościowe, wkłady walutach obcych, otwiera rachunki bieżące (czekowe), załatwia inkaso weksli i frachtów oraz wszelkie operacje bankowe w zakres działalności spółdziel. i kredytowych wchodzące.

Dla Pań!

PASY — GORSETY
BANDAŻE NA CI. ŻE,
BIUSTONOSZE i t. p.
CAŁOŚCI SELEX

w pierwszorzędnym wykonaniu
po niskich cenach

„SALON GRACIOSA”

GRODNO,
ul. Kolożańska 20, mieszk. 4
(centrum miasta)

„NIKT NIE JEST NA TYLE BOGATYM ABY KUPOWAĆ TANDETE”

mówi angielskie przysłowie

Jeżeli dodamy do tego, iż powinniśmy dążyć do samowystarczalności gospodarczej i popierać przemysł krajowy, dojdziemy do wniosku, że lepiej jest zamówić aparat radio-odbiorczy, który jest szczytem doskonałości

W FIRMIE RADJOPOGOTOWIE

J. SMURŁO, Grodno
GRANDZICKĄ Nr 19

a który będzie kosztował, o wiele taniej niż kupować towar zagraniczny częstokroć przereklamowany.
Tamże ładowanie akumulatorów, oraz inne roboty w zakresie radjotechniki wchodzące.

Zakład Drukarski

M. GANA

Dominikańska 18. Telef. 89.

WYKONYWA WSZELKIE ROBOTY WCHODZĄCE
W ZAKRES DRUKARSTWA SZYBKO, WYKWINTNIE
I PO CENACH NAJTAŃSZYCH

DLA INSTYTUCJI WOJSKOWYCH, ADMINISTRACYJNYCH I SPOŁECZNYCH

SPECJALNE WARUNKI ULGOWE.

ZAKŁADY CERAMICZNE MICHAŁOWKA

stacja kol. Skidel

DOSTARCZA

cegłę, kafle, dachówkę

PRÓBY, OCENY, OFERTY, KOSZTORYSY WYSYŁA
BEZPŁATNIE na żądanie Zarząd handlowy w Grodnie.

Spółdzielnia rol.-handl. „ROLNIK”
UL. JAGIELLOŃSKA 4, TEL. 95.

WILLA i PENSJONAT „WARSZAWIANKA” w DRUSKIENIKACH

UL. MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO Nr 4

położona w śródmieściu w pobliżu zakładu kąpielowego, parku, lasu i Niemna, poleca wraz z całodziennym wyborem i zdrowym utrzymaniem, pokoje suche, słoneczne i ładnie umeblowane ze światłem elektrycznym. Ogród owocowy z kwiatnikami przed domem. Organizacja wycieczek i spacerów.

CENY UMIARKOWANE.

JEDYNE ŹRÓDŁO

artykułów sportowych:

- Rakiety
- Piłki nożne
- Koszykówki
- Siatkówki
- Krokiety
- Piłki gumowe
- Piłki do raket
- Struny do raket
- Lakier do raket

Wyoby Fabryki Niemeńskiej
po cenach fabrycznych tylko
w księgarni

E. IBERSKIEGO

Grodno, Dominikańska 31
Telefon 91.

Pracownia OBUWIA

A. Gordona,

NAPOLEOŃSKA Nr 4

przyjmuje obstalunki na wszelkiego rodzaju obuwie MĘSKIE DAMSKIE i DZIECIENNE.

Również wykonywa wszelkie reperacje.

Specjalność buty dla pp. oficerów

Ceny przystępne.
Warunki ulgowe.

Sprzedaje się

lub oddaje się

DO WYNAJĘCIA

DOM DREWNIANY PARTEROWY,
dach żelazny, o 3-ch mieszkaniach:
jedne 2 pokoje z kuchenką i 2 jednopokojowe, przy domu plac około 100 sąż. kw. z 5 drzewami owocowymi, położone w Grodnie przy ul. Cementarnej Nr 24 nad Niemnem.

INFORMACJE: codziennie od 4-jej po południu, na miejscu, lub do godz. 12 ul. Orzeszkowej 5, „Jar”.

LABORATORJUM
Chemiczno-Bakterjologiczne
MAGISTRA

A. MATUSA

Grodno, tel. 282 ul. Orzeszkowej 4

Analizy krwi mikrochemiczne i serologiczne. Analizy krwi na odczyn Wassermana Analizy: moczu, kału, płwocin, soku żołądkowego, nalołów w gardle, WŁOSÓW, kobiecego mleka, płynu mózgowo-rdzeniowego i t.d. Badania sanitarno-higieniczne produktów spożywczych, preparatów farmaceutycznych i technicznych.

Druskieniki

Maksimum wygody, korzyści i wypoczynku zapewnia pobyt **w pensjonacie „OAZA”** na Pogance.

Pokoje słoneczne z balkonami, willa skanalizowana. Kuchnia wykwintna. Ceny umiarkowane. Na miejscu Tortepjan.

Cena ogłoszeń: Za wiersz milimetrowy na I stronie przed tekstem 80 gr., w-tekście na II, III i IV str. 60 gr., na IV art. za tekstem 40 gr. Nekrologi za wiersz 50 gr. Komunikaty i ogłoszenia tekstowe 1 zł. za wiersz redakcyjny. Ogłoszenia drobne 20 gr. wyraz, dla poszukujących pracy 10 gr. Ogłoszenia zagraniczne o 50% drożej. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu ogłoszeń.